

IZVEŠTAJ GENERALNOG SEKRETARA U SKLADU SA PARAGRAFOM 2 REZOLUCIJE SAVJETA BEZBJEDNOSTI 808 (1993.)

SADRŽAJ

Uvod

1. U paragrafu 1 Rezolucije 808 (1993.) od 22. februara 1993., Savjet bezbjednosti je odlučio da se "osnuje Međunarodni sud za krivično gonjenje osoba odgovornih za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od 1991. godine."
2. U paragrafu 2 ove rezolucije od generalnog sekretara je zatraženo "da što prije, po mogućnosti najkasnije 60 dana nakon usvajanja ove rezolucije, preda Savjetu bezbjednosti na razmatranje izvještaj o svim aspektima ovog pitanja, uključujući specifične prijedloge i, gdje je primjereno, opcije za djelotvornu i brzu primjenu ove odluke (o osnivanju Međunarodnog suda), uzimajući u obzir sugestije koje su u tom pogledu dale zemlje članice".
3. Ovaj izvještaj podnosi se u skladu s tim zahtjevom. [1/

A.

4. Rezolucija 808 (1993.) predstavlja korak dalje u nizu rezolucija Savjeta bezbjednosti koje se odnose na teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije.
5. U Rezoluciji 764 (1992.) od 13. jula 1992. Savjet bezbjednosti je potvrdio da su sve strane u sukobu obavezne da se pridržavaju svojih obaveza prema međunarodnom humanitarnom pravu, a posebno prema Ženevskim konvencijama od 12. augusta 1949., te da su osobe koje krše ove konvencije ili naredbe njihovo kršenje osobno odgovorne za ta kršenja.
6. U Rezoluciji 771 (1992.) od 13. augusta 1992. Savjet bezbjednosti je izrazio ozbiljnu zabrinutost zbog neprekidnih izvještaja o široko rasprostranjenim kršenjima međunarodnog humanitarnog prava do kojih dolazi na teritoriji bivše Jugoslavije, a posebno u Bosni i Hercegovini, uključujući izvještaje o masovnom prisilnom protjerivanju i deportaciji civila, zatvaranju i zlostavljanju civila u zatočeničkim centrima, smišljenim napadima na neborce, bolnice i bolnička vozila, sprečavanju isporuke hrane i lijekova civilnom stanovništvu i bezobzirnom uništavanju i razaranju imovine. Savjet bezbjednosti odlučno je osudio sva kršenja međunarodnog humanitarnog prava, uključujući i ona koja se odnose na praksu "etničkog čišćenja" i izrazio zahtjev da se sve strane u sukobu u bivšoj Jugoslaviji zaustave i uzdrže od svih oblika kršenja međunarodnog humanitarnog prava. Savjet je pozvao države i međunarodne humanitarne organizacije da prikupe potkrijepljene informacije o kršenjima humanitarnog prava, uključujući teške povrede Ženevskih konvencija, koja su počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije i da te informacije dostave Savjetu bezbjednosti. Nadalje, Savjet bezbjednosti je odlučio, postupajući u skladu s poglavljem VII Povelje Ujedinjenih nacija, da se sve strane i ostali u bivšoj Jugoslaviji na koje se to odnosi, kao i sve vojne snage u Bosni i Hercegovini, moraju pridržavati odredbi te rezolucije, a u slučaju

nepridržavanja Savjet bezbjednosti će morati poduzeti daljnje mjere u skladu sa Poveljom.

7. U Rezoluciji 780 (1992.) od 6. oktobra 1992. Savjet bezbjednosti je zatražio od generalnog sekretara da osnuje jednu nepristranu komisiju stručnjaka koja bi ispitala i analizirala informacije u skladu s Rezolucijom 771 (1992.), do kojih bi ta komisija došla vlastitim radom ili kroz djelovanje drugih osoba ili tijela u skladu s Rezolucijom 771 (1992), s ciljem da se generalnom sekretaru pribave zaključci o dokazima teških povreda Ženevskih konvencija i drugih kršenja međunarodnog humanitarnog prava počinjenih na teritoriji bivše Jugoslavije.

8. Dana 14. oktobra 1992. generalni sekretar je, u skladu sa paragrafom 3 Rezolucije 780 (1992.), podnio izvještaj Savjetu bezbjednosti u kojem u glavnim crtama izlaže svoju odluku o osnivanju peteročlane komisije stručnjaka (S/24657). Dana 26. oktobra 1992. Generalni sekretar je objavio da je imenovao predsjedavajućeg i članove Komisije stručnjaka.

9. Pismom od 9. februara 1993. generalni sekretar je predsjedavajućem Savjeta bezbjednosti podnio privremeni izvještaj Komisije stručnjaka (S/25274), u kojem se iznosi zaključak da su na teritoriji bivše Jugoslavije počinjena teška kršenja i druge povrede međunarodnog humanitarnog prava, koja uključuju hotimično lišavanje života, "etničko čišćenje", masovna ubojstva, mučenja, silovanja, pljačku i uništavanje imovine civila, uništavanje kulturnih i vjerskih dobara i samovoljna hapšenja. U svom izvještaju Komisija je spomenula da bi, u slučaju da Savjet bezbjednosti ili neko drugo nadležno tijelo Ujedinjenih nacija odluče da osnuju *ad hoc* međunarodni sud, takva odluka bila u skladu sa pravcem njenog rada.

10. U ovom svjetlu Savjet bezbjednosti je razmatrao i usvojio Rezoluciju 808 (1993.). Nakon što se pozvao na odredbe Rezolucija 772 (1992.) i 780 (1992.) i razmotrio privremeni izvještaj Komisije stručnjaka, Savjet bezbjednosti je još jednom izrazio ozbiljnu zabrinutost zbog nastavljanja izvještaja o široko rasprostranjenim kršenjima međunarodnog humanitarnog prava do kojih dolazi na području bivše Jugoslavije, uključujući izvještaje o masovnim ubojstvima i nastavljanju prakse "etničkog čišćenja". Savjet bezbjednosti je stao na stanovište da ovakva situacija predstavlja prijetnju međunarodnom miru i sigurnosti i izjavio da je odlučan da zaustavi takve zločine i poduzme djelotvorne mjere kako bi se za njih odgovorne osobe privele pravdi. Savjet bezbjednosti je izrazio uvjerenje da će, s obzirom na specifične uslove u bivšoj Jugoslaviji, osnivanje međunarodnog suda omogućiti da se ovaj cilj ostvari i doprinijeti ponovnom uspostavljanju i održavanju mira.

11. Generalni sekretar je podsjetio da je u Rezoluciji 820 (1993.) od 17. aprila 1993. godine Savjet bezbjednosti još jednom osudio sve oblike kršenja međunarodnog humanitarnog prava, a napose praksu "etničkog čišćenja" i masovno, organizovano i sistematsko zatočenje i silovanje žena i ponovo potvrdio da će oni koji čine ili su počinili takva djela, kao i oni koji naređuju ili su naredili njihovo izvršavanje, za ta djela biti osobno odgovorni.

B.

12. Odluka Savjeta bezbjednosti u Rezoluciji 808 (1993.) da se osnuje Međunarodni sud ima definisan opseg i svrhu: krivično gonjenje osoba odgovornih za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od 1991. godine. Ova odluka se ne odnosi na zasnivanje međunarodne krivične nadležnosti u

opštem smislu, niti na stvaranje stalnog međunarodnog krivičnog suda, pošto su za ta pitanja nadležne i aktivno ih razmatraju Komisija za međunarodno pravo i Generalna skupština.

C.

13. U skladu sa zahtjevom Savjeta bezbjednosti, generalni sekretar je u pripremanju ovog izvještaja uzeo u obzir prijedloge država članica, posebno one koji su sadržani u dolje navedenim dokumentima Savjeta bezbjednosti koje su podnijele države članice i koje je Savjet bezbjednosti posebno spomenuo u Rezoluciji 808 (1993.): izvještaj Odbora pravika koji je podnijela Francuska (S/25266), izvještaj Komisije pravika koji je podnijela Italija (S/25300) i izvještaj stalnog predstavništva Švedske u ime predsjedavajućeg Konferencije o evropskoj bezbjednosti i saradnji (KEBS) (S/25307). Generalni sekretar je takođe zatražio mišljenje Komisije stručnjaka osnovane u skladu sa Rezolucijom 780 (1992.) Savjeta bezbjednosti i koristio informacije koje je ta komisija prikupila. Pored toga, generalni sekretar je uzeo u obzir prijedloge i komentare što su ih nakon usvajanja Rezolucije 808 (1993.) formalno ili neformalno predložile: Australija, Austrija, Belgija, Brazil, Kanada, Čile, Kina, Danska, Egipat*, Njemačka, Iran (Islamska Republika Iran)*, Irska, Italija, Malezija*, Meksiko, Nizozemska, Novi Zeland, Pakistan*, Portugal, Ruska Federacija, Saudijska Arabija*, Senegal*, Slovenija, Španija, Švedska, Turska*, Ujedinjeno Kraljevstvo Velike Britanije i Sjeverne Irske, Sjedinjene Američke Države i Jugoslavija. Takođe je dobio prijedloge, odnosno komentare od jedne države koja nije članica Ujedinjenih nacija (Švajcarska).

14. Generalni sekretar takođe je dobio komentare od Međunarodnog komiteta Crvenog krsta (MKCK) i sljedećih nevladinih organizacija: Amnesty International, Association Internationale des Jeunes Avocats, Ethnic Minorities Barristers' Association, Fédération internationale des femmes des carrières juridiques, International Criminal Police Organization, Jacob Blaustein Institution for the Advancement of Human Rights, Lawyers' Committee for Human Rights, National Alliance of Women's Organizations (NAWO) i Parliamentarians for Global Action. Primio je i komentare sa raznih međunarodnih konferencija, kao i od pojedinaca - stručnjaka za relevantna područja.

15. Generalni sekretar želi da javno izrazi svoju zahvalnost za interes koji su pokazale sve vlade, organizacije i pojedinci koji su ponudili dragocjene sugestije i komentare.

D.

16. U glavnom dijelu izvještaja koji slijedi generalni sekretar prvo daje pregled pravne osnove za osnivanje Međunarodnog suda predviđenog Rezolucijom 808 (1993.). Generalni sekretar zatim detaljno obrazlaže nadležnost Međunarodnog suda s obzirom na pravo koje će se na njemu primjenjivati i osobe na koje će se to pravo primjenjivati, uključujući i razmatranja o načelu lične krivične odgovornosti, o teritorijalnom i vremenskom dosegu suda i o odnosu između rada tog suda i rada sudova pojedinih država. U narednim poglavljima generalni sekretar detaljno iznosi gledišta o organizaciji Međunarodnog suda, istražnom postupku, postupku koji prethodi glavnom pretresu, prvostepenom i žalbenom postupku, kao i o pitanju saradnje i pravne pomoći radu suda. U zaključnom poglavlju raspravlja se o nizu opštih i organizacionih pitanja kao što su povlastice i imunitet, sjedište Međunarodnog suda, radni jezici i finansiranje.

17. U odgovoru na zahtjev Savjeta bezbjednosti da izvještaj sadrži konkretne prijedloge,

generalni sekretar je odlučio da u izvještaj uključi konkretne formulacije odredbi koje bi trebale biti uvrštene u Statut Međunarodnog suda. Te formulacije se temelje na odredbama postojećih međunarodnih dokumenata, posebno onih koji se tiču nadležnosti *ratione materiae* Međunarodnog suda. Jedna od osnova na kojoj je generalni sekretar pripremao ovaj Statut bile su sugestije i komentari, uključujući predložene nacрте članova dobivene od država, organizacija i pojedinaca kao što je navedeno u paragrafima 13 i 14 ranije u ovom tekstu. U izradi Statuta generalni sekretar je uzeo u obzir i tekstove koje su radi osnivanja međunarodnih krivičnih sudova pripremile Ujedinjene nacije ili druga tijela, uključujući i tekstove koje su pripremili Komitet za međunarodnu krivičnu nadležnost Ujedinjenih nacija, [2]/ Komisija za međunarodno pravo i Udruženje za međunarodno pravo. U glavnom dijelu ovog izvještaja naveden je predloženi tekst pojedinih članova Statuta, a kompletan tekst Statuta Međunarodnog suda nalazi se u Dodatku ovom izvještaju.

I. PRAVNA OSNOVA ZA OSNIVANJE MEĐUNARODNOG SUDA

18. U rezoluciji 808 (1993.) Savjeta bezbjednosti navodi se da će se osnovati međunarodni sud za krivično gonjenje osoba odgovornih za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od 1991. godine. Ova rezolucija, međutim, ne kaže ništa o tome kako će takav međunarodni sud biti osnovan ili na kojim pravnim temeljima.

19. Put kojim bi se krenulo kod uspostave međunarodnog suda u normalnim okolnostima bio bi zaključivanje međunarodnog ugovora kojim bi ugovorne strane osnovale sud i saglasile se sa njegovim statutom. Taj bi ugovor sastavilo i usvojilo odgovarajuće međunarodno tijelo (na primjer, Generalna skupština ili specijalno sazvana konferencija), nakon čega bi ga te države potpisale i ratifikovale. Ovakav postupak imao bi tu prednost da omogućí detaljno ispitivanje i razradu svih pitanja koja se odnose na osnivanje međunarodnog suda. On bi takođe omogućio državama koje učestvuju u pregovorima i zaključivanju međunarodnog ugovora da iskažu svoju suverenu volju, posebno u pogledu toga da li žele ili ne žele postati ugovorne strane u tom ugovoru.

20. Kao što je istaknuto u mnogim primljenim komentarima, pristup koji se zasniva na ugovoru ima taj nedostatak što zahtijeva suviše vremena kako za stvaranje samog dokumenta, tako i za potreban broj ratifikacija koje su preduslov za njegovo stupanje na snagu. No čak ni tada ne bi postojale garancije da će sve one države koje bi trebale postati ugovornim stranama ratificirati ugovor kako bi on bio doista pravosnažan.

21. Dobiven je veliki broj sugestija u kojima se predlaže kako bi Generalna skupština kao najreprezentativniji organ Ujedinjenih nacija trebalo da odigra ključnu ulogu u osnivanju Međunarodnog suda, a ne da bude ograničena samo na rješavanje njegovog administrativnog i budžetskog aspekta. No uključivanje Generalne skupštine u izradu nacрта ili revidiranje Statuta međunarodnog suda kosilo bi se sa zahtjevom za hitnost koji je izrazio Savjet bezbjednosti u Rezoluciji 808 (1993.). Generalni sekretar vjeruje da se Generalna skupština svojim ugledom i prestižem može i na druge načine uključiti u osnivanje Međunarodnog suda.

22. S obzirom na nedostatak koji u ovom specifičnom slučaju ima pristup osnivanju suda na temelju međunarodnog sporazuma i potrebu naznačenu u Rezoluciji 808 (1993.) za djelotvorno i brzo provođenje odluke o osnivanju Međunarodnog suda, generalni sekretar vjeruje da bi Međunarodni sud trebao biti osnovan odlukom Savjeta bezbjednosti na osnovu poglavlja VII Povelje Ujedinjenih nacija. Takva odluka predstavljala bi mjeru za

održanje, odnosno ponovnu uspostavu međunarodnog mira i sigurnosti, a uslijedila bi kao reakcija na utvrđeno postojanje prijetnje miru, narušavanja mira ili čina agresije.

23. Ovakav pristup imao bi prednost utoliko što bi omogućio hitnost i djelotvornost, jer bi sve države bile dužne poduzeti sve potrebne korake da bi se sprovedla odluka donijeta kao mjera prisile u okviru poglavlja VII.

24. U posebnom slučaju bivše Jugoslavije generalni sekretar vjeruje da bi, kao što je u ranijim paragrafima pokazano, osnivanje Međunarodnog suda na osnovu odluke prema poglavlju VII bilo pravno utemeljeno s obzirom na predmet i svrhu te odluke, kao i s obzirom na dosadašnju praksu Savjeta bezbjednosti.

25. Kao što je naznačeno u paragrafu 10, Savjet bezbjednosti je već ranije zaključio da situacija koju karakterišu stalni izvještaji o široko rasprostranjenim kršenjima međunarodnog humanitarnog prava u bivšoj Jugoslaviji predstavlja prijetnju međunarodnom miru i bezbjednosti. Savjet bezbjednosti je u smislu poglavlja VII Povelje Ujedinjenih nacija već donio odluku da su sve strane i drugi kojih se to tiče u bivšoj Jugoslaviji, kao i sve vojne snage u Bosni i Hercegovini dužni pridržavati se odredbi Rezolucije 771 (1992.), te da će u protivnom morati pribjeći daljnjim mjerama koje Povelja predviđa. Nadalje, Savjet bezbjednosti je više puta potvrdio da su sve strane u bivšoj Jugoslaviji obavezne da se pridržavaju obaveza iz međunarodnog humanitarnog prava, a posebno Ženevskih konvencija od 12. augusta 1949. i da su osobe koje same vrše ili naređuju da se vrše teške povrede ovih konvencija lično odgovorne za takve povrede.

26. Konačno, Savjet bezbjednosti je u Rezoluciji 808 (1993.) iskazao uvjerenje da će, s obzirom na specifične uslove u bivšoj Jugoslaviji, osnivanje Međunarodnog suda dovesti do ostvarenja cilja da se ti zločini zaustave i da se poduzmu djelotvorne mjere da se za njih odgovorne osobe privedu pravdi, te time doprinijeti ponovnoj uspostavi i održavanju mira.

27. Savjet bezbjednosti je u raznim prilikama usvajao odluke u smislu poglavlja VII u cilju ponovnog uspostavljanja i održavanja međunarodnog mira i bezbjednosti, što uključuje odluke o ustanovljavanju supsidijarnih organa raznih namjena. U tom smislu može se navesti Rezolucija 687 (1991.) i rezolucije koje su uslijedile nakon nje, a odnose se na situaciju između Iraka i Kuvajta.

28. U ovom konkretnom slučaju Savjet bezbjednosti bi kao mjeru prisile u smislu poglavlja VII ustanovio jedan supsidijarni organ u smislu člana 29 Povelje, ali sudskog karaktera. Podrazumijeva se da bi ovo tijelo svoju funkciju trebalo obavljati neovisno od političkih okolnosti; u pogledu obavljanja svojih sudačkih funkcija to tijelo ne bi bilo podvrgnuto autoritetu ni kontroli Savjeta bezbjednosti. Međutim, pošto je taj međunarodni sud koncipiran kao mjera prisile u okviru poglavlja VII, trajanje njegovog rada bilo bi vezano za ponovnu uspostavu i održavanje međunarodnog mira i bezbjednosti na teritoriji bivše Jugoslavije i za odluke Savjeta bezbjednosti koje se na njih odnose.

29. Potrebno je istaći da dodjeljujući Međunarodnom sudu zadatak krivičnog gonjenja osoba odgovornih za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava Savjet bezbjednosti ne stvara i nema namjeru da stvara legislativu za međunarodno humanitarno pravo. Zadatak Međunarodnog suda bio bi da primjenjuje postojeće međunarodno humanitarno pravo.

30. Na osnovu prethodnih razmatranja Generalni sekretar predlaže da Savjet

bezbjednosti, postupajući u smislu odredbi poglavlja VII Povelje Ujedinjenih nacija, osnuje Međunarodni sud. Takva rezolucija imala bi u dodatku integralni tekst statuta čiji bi uvodni paragraf glasio:

Međunarodni sud za krivično gonjenje osoba odgovornih za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od 1991. godine (u daljnjem tekstu "Međunarodni sud"), osnovan od strane Savjeta bezbjednosti na osnovu poglavlja VII Povelje Ujedinjenih nacija, djeluje u skladu s odredbama ovog Statuta.

II. NADLEŽNOST MEĐUNARODNOG SUDA

31. Nadležnost Međunarodnog suda proističe iz mandata navedenog u paragrafu 1 Rezolucije 808 (1993.). U ovom dijelu izvještaja ispitaće se i dati prijedlozi s obzirom na sljedeće fundamentalne elemente njegove nadležnosti: *ratione materiae* (stvarna nadležnost), *ratione personae* (nadležnost nad osobama), *ratione loci* (teritorijalna nadležnost), *ratione temporis* (vremenska nadležnost), kao i na pitanje uporedne nadležnosti Međunarodnog suda i nacionalnih sudova.

32. Statut bi trebao započeti jednim opštim članom o nadležnosti Međunarodnog suda, koji bi glasio ovako:

Član 1

Nadležnost Međunarodnog suda

Međunarodni sud je ovlašten da krivično goni osobe odgovorne za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od 1991. godine, u skladu s odredbama ovog Statuta.

A. Nadležnost *ratione materiae* (stvarna nadležnost)

33. Prema paragrafu 1 Rezolucije 808 (1993.), Međunarodni sud je ovlašten da krivično goni osobe odgovorne za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od 1991. Ovaj korpus prava postoji u obliku prava konvencija i običajnog prava. Dok s jedne strane postoji i međunarodno običajno pravo koje nije ugrađeno u konvencije, neke glavne konvencije iz oblasti humanitarnog prava postale su dio međunarodnog običajnog prava.

34. Prema mišljenju Generalnog sekretara primjena načela *nullum crimen sine lege* nalaže da Međunarodni sud primjenjuje pravila međunarodnog humanitarnog prava koja su van svake sumnje postala dio običajnog prava, kako se ne bi pojavio problem da se samo neke, a ne sve države pridržavaju pojedinih konvencija. To je posebno značajno u kontekstu međunarodnog suda koji treba da krivično goni osobe odgovorne za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava.

35. Dio međunarodnog humanitarnog prava iz konvencija koji je van svake sumnje postao dijelom međunarodnog običajnog prava jeste pravo koje se primjenjuje u oružanim sukobima, a sadržano je u Ženevskim konvencijama o zaštiti žrtava rata od 12. augusta 1949.; [3]/ Haškoj konvenciji (IV) o zakonima i običajima ratovanja na kopnu i pravilima uz

tu konvenciju od 18. oktobra 1907.; [4]/ Konvenciji o sprečavanju i kažnjavanju zločina genocida od 9. decembra 1948.; [5]/ i Povelji Međunarodnog vojnog suda od 8. augusta 1945. [6]/

36. Bilo je prijedloga da međunarodni sud primjenjuje domaće pravo u mjeri u kojoj ono uključuje običajno međunarodno humanitarno pravo. Premda međunarodno humanitarno pravo, kako je u glavnim crtama već izloženo, pruža dovoljnu osnovu za stvarnu nadležnost, postoji jedno pitanje u vezi s kojim treba imati u vidu domaću praksu, a to je pitanje krivičnih sankcija (vidi paragraf 111).

Teške povrede Ženevskih konvencija iz 1949. godine

37. Ženevske konvencije čine pravila međunarodnog humanitarnog prava i jezgro su običajnog prava primjenjivog na međunarodne oružane sukobe. Ove konvencije regulišu vođenje rata iz humanitarne perspektive štiteći određene kategorije osoba: ranjene i bolesne pripadnike oružanih snaga na kopnu, ranjene i bolesne pripadnike oružanih snaga na moru, te civile u vrijeme rata.

38. Svaka konvencija sadrži odredbu u kojoj se navode posebno teška kršenja koja se kvalifikuju kao "teške povrede" ili ratni zločini. Osobe koje počine ili naredе tešku povredu podliježu suđenju i kažnjavanju. Lista teških povreda sadržanih u Ženevskim konvencijama iz 1949. navodi se u članu koji slijedi.

39. Savjet bezbjednosti je u nekoliko navrata potvrdio da su osobe koje počine ili naredе da se počine teške povrede Ženevskih konvencija iz 1949. na teritoriji bivše Jugoslavije osobno odgovorne za te prekršaje kao teške povrede međunarodnog humanitarnog prava.

40. Odgovarajući bi član Statuta glasio:

Član 2

Teške povrede Ženevskih konvencija iz 1949.

Međunarodni sud je ovlašten da krivično goni osobe koje su počinile ili naredile da se počine teške povrede Ženevskih konvencija od 12. augusta 1949., odnosno sljedeća djela protiv osoba ili imovine zaštićenih odredbama relevantne Ženevske konvencije:

- a. a. hotimično lišavanje života;
- b. b. mučenje ili nečovječno postupanje, uključujući biološke eksperimente;
- c. c. hotimično nanošenje velikih patnji ili teških povreda tijela ili zdravlja;
- d. d. uništavanje i oduzimanje imovine širokih razmjera koje nije opravdano vojnom nuždom, a izvedeno je protivpravno i bezobzirno;
- e. e. prisiljavanje ratnog zarobljenika ili civila na služenje u snagama neprijateljske sile;
- f. f. hotimično uskraćivanje prava ratnom zarobljeniku ili civilu na pravičan i redovan sudski postupak;
- g. g. protivpravna deportacija ili premještanje ili protivpravno zatočenje civila;
- h. h. uzimanje civila za taoce.

Kršenja zakona i običaja ratovanja

41. Haška konvencija (IV) iz 1907. godine o zakonima i običajima ratovanja na kopnu i pravila u dodatku toj konvenciji drugo su važno područje međunarodnog humanitarnog prava konvencija, koje je postalo dijelom međunarodnog običajnog prava.

42. Njrnberški sud je utvrdio da su mnoge odredbe sadržane u Haškim pravilima, premda nove u vrijeme njihova usvajanja, 1939. godine već bile priznate od svih civilizovanih država i smatrane izrazom zakona i običaja ratovanja. Njrnberški sud je takođe utvrdio da su ratni zločini definisani u članu 6(b) Njrnberške povelje već priznati kao ratni zločini po međunarodnom pravu i regulisani Haškim pravilima, a krivci za takve zločine podliježu kažnjavanju.

43. Haška pravila obuhvataju iste aspekte međunarodnog humanitarnog prava kao i Ženevske konvencije iz 1949. Međutim, Haška pravila takođe uvažavaju da pravo zaraćenih strana na vođenje rata nije neograničeno i da je pribjegavanje određenim metodama vođenja rata po pravilima ratovanja na kopnu zabranjeno.

44. Ova pravila običajnog prava, kako ih je protumačio i primjenjivao Njrnberški sud, predstavljaju osnovu za odgovarajući član Statuta koji glasi:

Član 3 Kršenja zakona i običaja ratovanja

Međunarodni sud je ovlašten da krivično goni osobe koje su prekršile zakone i običaje ratovanja. Ta kršenja uključuju, ali nisu ograničena na:

- a. korištenje otrovnih oružja ili drugih oružja smišljenih za nanošenje nepotrebnih patnji;
- b. bezobzirno razaranje gradova, sela ili naselja, ili pustošenje koje nije opravdano vojnom nuždom;
- c. napad, ili bombardovanje, bilo kojim sredstvima, nebranijenih gradova, sela, stambenih objekata ili zgrada;
- d. zauzimanje, uništavanje ili hotimično nanošenje štete ustanovama namijenjenim religiji, dobrotvornim svrhama i obrazovanju, umjetnosti i nauci, istorijskim spomenicima i umjetničkim i naučnim djelima;
- e. pljačkanje javne ili privatne imovine.

Genocid

45. Konvencija o sprečavanju i kažnjavanju zločina genocida iz 1948. potvrđuje da je genocid, neovisno od toga da li je počinjen u vrijeme rata ili mira, po međunarodnom pravu zločin zbog kojeg se pojedinci izvode pred sud i kažnjavaju. Ova konvencija se danas smatra dijelom međunarodnog običajnog prava, kako pokazuje Međunarodni sud pravde u svom Savjetodavnom mišljenju o rezervama u pogledu Konvencije o sprečavanju i kažnjavanju zločina genocida iz 1951. godine. [7]/

46. Relevantne odredbe Konvencije o genocidu inkorporirane su u odgovarajući član Statuta koji bi glasio:

Član 4

Genocid

1. 1. Međunarodni sud je ovlašten da krivično goni osobe koje su počinile genocid definisan u stavu 2 ovog člana ili bilo koje od djela nabrojanih u stavu 3 ovog člana.
2. 2. Genocid označava bilo koje od sljedećih djela, počinjeno s namjerom da se u cijelosti ili djelimično uništi neka nacionalna, etnička, rasna ili vjerska grupa kao takva:
  - a. ubijanje pripadnika grupe;
  - b. nanošenje teške tjelesne ili duševne povrede pripadnicima grupe;
  - c. smišljeno nametanje pripadnicima grupe životnih uslova sračunatih da dovedu do njenog potpunog ili djelimičnog fizičkog uništenja;
  - d. uvođenje mjera kojima je cilj sprečavanje rađanja unutar grupe;
  - e. prisilno premještanje djece te grupe u drugu grupu.
3. 3. Kažnjiva su sljedeća djela:
  - a. genocid;
  - b. udruživanje radi počinjenja genocida;
  - c. direktno i javno poticanje na počinjenje genocida;
  - d. pokušaj počinjenja genocida;
  - e. saučesništvo u genocidu.

Zločini protiv čovječnosti

47. Zločini protiv čovječnosti po prvi puta su sankcionisani u Povelji i Presudi Njrnberškog suda, kao i u Zakonu br. 10 Kontrolnog vijeća za Njemačku. [8]/ Zločini protiv čovječnosti usmjereni su protiv civilnog stanovništva i zabranjeni su bez obzira na to da li su počinjeni u međunarodnom ili unutrašnjem oružanom sukobu. [9]/

48. Zločini protiv čovječnosti odnose se na neljudske postupke veoma ozbiljne prirode kao što su hotimično lišavanje života, mučenje ili silovanje koji su počinjeni kao dio široko rasprostranjenog ili sistematskog napada na bilo koje civilno stanovništvo na nacionalnoj, političkoj, etničkoj, rasnoj ili vjerskoj osnovi. U sukobu na području bivše Jugoslavije takva nehumana djela imala su oblik takozvanog "etničkog čišćenja" i široko rasprostranjenog i sistematskog silovanja i drugih oblika seksualnog zlostavljanja, uključujući i prisilno prostituisanje.

49. Odgovarajući član Statuta glasio bi:

Član 5 Zločini protiv čovječnosti

Međunarodni sud je ovlašten da krivično goni osobe odgovorne za sljedeća krivična djela kada su počinjena u oružanom sukobu, bilo međunarodnog bilo unutrašnjeg karaktera, i usmjerena protiv bilo kojeg civilnog stanovništva:

- a. ubistvo;
- b. istrebljivanje;
- c. porobljavanje;
- d. deportacija;
- e. zatvaranje;
- f. mučenje;
- g. silovanje;

- h. progoni na političkoj, rasnoj i vjerskoj osnovi;
- i. druga nehumana djela.

B. Nadležnost *ratione personae* (nadležnost nad osobama) i individualna krivična odgovornost

50. U paragrafu 1 Rezolucije 808 (1993.) Savjet bezbjednosti je donio odluku da se osnuje Međunarodni sud za krivično gonjenje osoba odgovornih za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od 1991. U svjetlu niza rezolucija koje su prethodile Rezoluciji 808 (1993.) (vidi paragrafe 5-7), izraz "osobe odgovorne za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava" odnosio bi se na fizičke, a ne pravne osobe.

51. Postavlja se pitanje, međutim, da li neka pravna osoba, kao što je neko udruženje ili organizacija, može biti smatrana zločinačkom kao takva i mogu li stoga njeni članovi, samo iz razloga članstva, biti predmet nadležnosti Međunarodnog suda. Generalni sekretar je uvjerenja da takav pristup ne treba prihvatiti kada je u pitanju Međunarodni sud. Krivična djela navedena u ovom Statutu počinile su fizičke osobe, i te osobe treba da budu predmet nadležnosti Međunarodnog suda neovisno o pripadnosti nekoj grupi.

52. Odgovarajući član Statuta bi glasio:

Član 6 Nadležnost nad osobama

Međunarodni sud ima nadležnost nad fizičkim osobama u skladu s odredbama ovog Statuta.

Individualna krivična odgovornost

53. Važan element s obzirom na nadležnost *ratione personae* (nadležnost nad osobama) Međunarodnog suda načelo je individualne krivične odgovornosti. Kao što je već rečeno, Savjet bezbjednosti je u više rezolucija potvrdio da su osobe koje su počinile teška kršenja međunarodnog prava u bivšoj Jugoslaviji individualno odgovorne za ta kršenja.

54. Generalni sekretar smatra da sve osobe koje učestvuju u planiranju, pripremanju ili izvršenju teških kršenja međunarodnog humanitarnog prava u bivšoj Jugoslaviji pridonose njihovom počinjenju i stoga su za njih individualno odgovorne.

55. U gotovo svim pismenim komentarima koje je primio generalni sekretar predlaže se da Statut Međunarodnog suda treba sadržavati odredbe o individualnoj krivičnoj odgovornosti šefova država, državnih zvaničnika i osoba koje djeluju u okviru svog službenog položaja. Ove sugestije zasnivaju se na presedanima iz perioda nakon Drugog svjetskog rata. Stoga bi Statut trebao sadržavati odredbe u kojima bi se izričito navelo da odbrana pozivanjem na imunitet šefa države ili na okolnost da je neko djelo počinjeno u okviru službene dužnosti optuženog ne oslobađa od krivične odgovornosti niti ublažava kaznu.

56. Stoga bi nadređenu osobu trebalo smatrati individualno odgovornom ako je nezakonito naredila počinjenje zločina navedenih u ovom Statutu. Ali ona bi se trebala smatrati odgovornom i u slučaju da nije spriječila zločin svojih podređenih ili podređene odvratila od protivpravnog postupka. Ovakvoj indirektnoj odgovornosti, odnosno odgovornosti za krivični propust nečinjenja, podliježe nadređena osoba ako je znala, ili je bilo razloga da zna da se njeni podređeni spremaju počiniti ili da su već počinili krivična djela, a ona ipak nije poduzela neophodne i razumne mjere za sprečavanje ili odvratanje od takvih djela ili za kažnjavanje njihovih počinilaca.

57. Postupanje prema naredenju vlade ili nadređenoga ne može počinioa krivičnog djela osloboditi krivične odgovornosti i ne može biti navod kojim će se on braniti. Međutim, ako Međunarodni sud utvrdi da tako nalaže pravda, pokoravanje naredbama nadređenog može se smatrati olakšavajućom okolnošću. Na primjer, Međunarodni sud može uzeti u obzir okolnost postojanja naredenja nadređenog u vezi sa nekim drugim navodima iznesenim u odbranu kao što su prinuda ili nemogućnost moralnog izbora.

58. Međunarodni sud će sam morati da donese odluke o raznim drugim okolnostima koje pojedinac može iznijeti u svoju odbranu i biti oslobođen individualne krivične odgovornosti, kao što su dob ispod starosne granice za krivičnu odgovornost ili neuračunljivost, oslanjajući se pritom na opšta pravna načela prihvaćena u svim državama.

59. Odgovarajući član Statuta bi glasio:

Član 7 Individualna krivična odgovornost

1. 1. Osoba koja je planirala, poticala, naredila, počinila ili na drugi način pomogla i podržala planiranje, pripremu ili izvršenje krivičnog djela navedenog u članovima 2 do 5 ovog Statuta individualno je odgovorna za to krivično djelo.
2. 2. Službeni položaj bilo koje optužene osobe, bilo da se radi o šefu države ili vlade ili o odgovornom državnom zvaničniku, ne oslobađa takvu osobu krivične odgovornosti niti ublažava kaznu.
3. 3. Činjenica da je neko od djela navedenih u članovima 2 do 5 ovog Statuta počinio podređeni ne oslobađa njegovog nadređenog krivične odgovornosti ako je nadređeni znao ili je bilo razloga da zna da se podređeni sprema počiniti takva djela ili da ih je već počinio, a nadređeni nije poduzeo nužne i razumne mjere da spriječi takva djela ili kazni počinioce.
4. 4. Činjenica da je optužena osoba postupala prema naredenju vlade ili nadređenog ne oslobađa je krivične odgovornosti, ali se može uzeti u obzir za ublažavanje kazne ako Međunarodni sud utvrdi da tako nalaže pravda.

C. Nadležnost *ratione loci* (teritorijalna nadležnost) i *ratione temporis* (vremenska nadležnost)

60. U skladu sa paragrafom 1 Rezolucije 808 (1993.), teritorijalna i vremenska nadležnost Međunarodnog suda obuhvata teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava "počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od 1991. godine".

61. Što se tiče teritorijalne nadležnosti Međunarodnog suda, područje bivše Jugoslavije znači područje bivše Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije, uključujući njenu

kopnenu površinu, zračni prostor i teritorijalne vode.

62. Što se tiče vremenske nadležnosti, prema Rezoluciji Savjeta bezbjednosti 808 (1993.) raspon nadležnost Međunarodnog suda obuhvata kršenja počinjena "od 1991. godine". Generalni sekretar to tumači kao bilo koje vrijeme na dan ili poslije 1. januara 1991. Riječ je o neutralnom datumu koji nije povezan ni sa kojim specifičnim događajem i koji treba da jasno pokaže da se njime ne daje nikakav sud o međunarodnom ili internom karakteru sukoba.

63. Odgovarajući član Statuta bi glasio:

Član 8

Teritorijalna i vremenska nadležnost

Teritorijalna nadležnost Međunarodnog suda obuhvata teritoriju bivše Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije, što uključuje njenu kopnenu površinu, zračni prostor i teritorijalne vode. Vremenska nadležnost Međunarodnog suda obuhvata razdoblje koje počinje 1. januara 1991. godine.

D. Uporedna nadležnost i načelo *non-bis-in-idem*

64. Kod osnivanja Međunarodnog suda za krivično gonjenje osoba odgovornih za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od 1991. godine namjera Savjeta bezbjednosti nije bila da preduprijedi ili spriječi ostvarivanje nadležnosti nacionalnih sudova nad ovakvim djelima. Naprotiv, nacionalne sudove bi trebalo ohrabriti da ostvare svoju sudsku nadležnost u skladu sa relevantnim nacionalnim zakonima i zakonskim postupcima.

65. Iz ovog slijedi da postoji uporedna nadležnost Međunarodnog suda i nacionalnih sudova. Međutim, kod te uporedne nadležnosti primat bi trebao imati Međunarodni sud. U bilo kojoj fazi postupka Međunarodni sud može od svakog nacionalnog suda zvanično zatražiti da ustupi nadležnost Međunarodnom sudu. Detalji o tome kako će se ovaj primat provesti bit će uređeni u pravilima o postupku i dokazima Međunarodnog suda.

66. Prema načelu *non-bis-in-idem*, osobi se ne može dva puta suditi za isti zločin. U ovom kontekstu, s obzirom na primat Međunarodnog suda, načelo *non-bis-in-idem* bi isključivalo mogućnost kasnijeg suđenja pred nacionalnim sudom. Međutim, načelo *non-bis-in-idem* ne bi trebalo isključiti mogućnost kasnijeg suđenja pred Međunarodnim sudom u dva slučaja:

- a. kada kvalifikacija djela od strane nacionalnog suda nije odgovarala karakterizaciji tog djela pred Međunarodnim sudom; ili
- b. kada postupak pred nacionalnim sudovima nije garantovao postojanje uslova nepristrasnosti, nezavisnosti ili efikasnosti presuđivanja.

67. U slučaju da Međunarodni sud odluči da preuzme nadležnost nad osobom koju je već osudio nacionalni sud, on bi morao uzeti u obzir u kolikoj je mjeri već izdržana kazna izrečena toj osobi od strane nacionalnog suda.

68. Odgovarajući članovi Statuta trebali bi glasiti:

Član 9

Uporedna nadležnost

1. 1. Međunarodni sud i nacionalni sudovi uporedo su nadležni da krivično gone osobe za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od 1. januara 1991. godine.
2. 2. Međunarodni sud ima primat nad nacionalnim sudovima. Međunarodni sud može u bilo kojoj fazi postupka formalno zatražiti od nacionalnih sudova da ustupe nadležnost Međunarodnom sudu u skladu s ovim Statutom i Pravilnikom o postupku i dokazima Međunarodnog suda.

Član 10

Non bis in idem

1. 1. Nijednoj se osobi ne može suditi pred nacionalnim sudom za djela koja prema ovom Statutu predstavljaju teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava, a za koja joj je već suđeno pred Međunarodnim sudom.
2. 2. Osobi kojoj je pred nacionalnim sudom suđeno za djela koja predstavljaju teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava može se nakon toga suditi pred Međunarodnim sudom samo:
  - a. a. ako je djelo za koje joj je suđeno okvalifikovano kao obično krivično djelo; ili
  - b. b. ako postupak pred nacionalnim sudom nije bio nepristran ili nezavisan, ili je bio smišljen da optuženog zaštititi od međunarodne krivične odgovornosti, ili ako krivični postupak nije bio revnosno proveden.
3. Prilikom razmatranja kazne koja će biti izrečena osobi osuđenoj za krivično djelo prema ovom Statutu, Međunarodni sud će uzeti u obzir u kolikoj je mjeri već izdržana kazna izrečena toj osobi od strane nacionalnog suda za isto djelo.

III. ORGANIZACIJA MEĐUNARODNOG SUDA

69. Organizacija Međunarodnog suda trebala bi odražavati funkcije koje on obavlja. Pošto se Međunarodni sud osniva radi krivičnog gonjenja osoba odgovornih za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije, to pretpostavlja međunarodni sud koji bi se sastojao od sudskog organa, organa tužilaštva i sekretarijata. Funkcija organa tužilaštva bila bi da istražuje predmete, priprema optužnice i krivično goni osobe odgovorne za gore navedene povrede prava. Sudski organ bi sudio u predmetima u kojima se postupa pred pretresnim vijećima i razmatrao žalbe na odluke pretresnih vijeća u postupku pred žalbenim vijećem. Posao Sekretarijata bio bi da opslužuje i tužilaštvo i sudska vijeća.

70. Međunarodni sud bi se stoga trebao sastojati od sljedećih organa: sudskih vijeća, koja se sastoje od dva pretresna vijeća i jednog žalbenog vijeća; tužilaštva; i sekretarijata.

71. Odgovarajući član Statuta glasio bi:

Član 11

Organizacija Međunarodnog suda

Međunarodni sud čine sljedeći organi:

- a. a. **sudska vijeća, koja se sastoje od dva pretresna vijeća i jednog žalbenog vijeća;**
- b. b. **tužilac, i**
- c. c. **sekretarijat, koji opslužuje i sudska vijeća i tužioca.**

A. Sudska vijeća

1. Sastav sudskih vijeća

72. U sastavu sudskih vijeća trebalo bi da zasjeda 11 nezavisnih sudija koji moraju biti državljani različitih država. Po trojica sudija bi radila u svakom od dva pretresna vijeća, a pet sudija bi radilo u žalbenom vijeću.

73. Odgovarajući član Statuta glasio bi:

Član 12 Sastav sudskih vijeća

Sudska vijeća se sastoje od jedanaest nezavisnih sudija koji moraju biti državljani različitih država, a koji rade na sljedeći način:

- a. **po trojica sudija rade u svakom pretresnom vijeću;**
- b. **pet sudija radi u žalbenom vijeću.**

2. Kvalifikacije i izbor sudija

74. Sudije Međunarodnog suda trebaju biti nepristrane i čestite osobe visokih moralnih kvaliteta, koje imaju kvalifikacije potrebne za imenovanje na najviše pravosudne položaje u svojim zemljama. Nepristranost u ovom kontekstu uključuje nepristranost u odnosu na djela koja spadaju u nadležnost ovog Međunarodnog suda. U sastavljanju Sudskih vijeća dužnu pažnju treba obratiti na iskustvo sudija u krivičnom pravu i međunarodnom pravu, uključujući i međunarodno humanitarno pravo i pravo koje se bavi ljudskim pravima.

75. Sudije bi trebala birati Generalna skupština sa popisa koji bi joj dostavio Savjet bezbjednosti. Generalni sekretar bi države članice Ujedinjenih nacija, kao i nečlanice koje imaju stalne posmatračke misije pri sjedištu Ujedinjenih nacija, pozvao da nominiraju sudije. Najkasnije 60 dana od poziva generalnog sekretara svaka država bi predložila najviše dva kandidata koja imaju kvalifikacije navedene u paragrafu 74 i koja ne smiju imati isto državljanstvo. Generalni sekretar bi dobivene nominacije proslijedio Savjetu bezbjednosti. Savjet bezbjednosti bi što je moguće prije na osnovu nominacija koje mu je proslijedio generalni sekretar napravio listu od najmanje 22 a najviše 33 kandidata, uzimajući u obzir odgovarajuću zastupljenost glavnih svjetskih pravnih sistema. Predsjedavajući Savjeta bezbjednosti bi tu listu proslijedio Generalnoj skupštini. Generalna skupština bi sa te liste što je moguće prije izabrala 11 sudija Međunarodnog suda. Izabrani bi kandidati trebali dobiti apsolutnu većinu glasova država članica Ujedinjenih nacija i država koje imaju stalne posmatračke misije u sjedištu Ujedinjenih nacija. Ako bi dva kandidata istog državljanstva dobila potrebnu većinu glasova, izabranim bi se trebao

smatrati onaj koji je dobio veći broj glasova.

76. Sudije će se birati na rok od četiri godine. Uslovi službe sudija isti su kao i kod sudija Međunarodnog suda pravde. Sudije mogu biti ponovo izabrani.

77. U slučaju da se neko mjesto u Sudskim vijećima isprazni, generalni sekretar bi, nakon konsultacija sa predsjedavajućim Savjeta bezbjednosti i Generalne skupštine, na ispražnjeno mjesto za preostalo vrijeme mandata imenovao osobu koja udovoljava uslovima iz paragrafa 74.

78. Odgovarajući član Statuta bi glasio:

Član 13

Kvalifikacije i izbor sudija

1. 1. Sudije moraju biti nepristrane i čestite osobe visokih moralnih kvaliteta koje posjeduju kvalifikacije potrebne za imenovanje na najviše pravosudne položaje u svojim zemljama. Prilikom određivanja sveukupnog sastava sudskih vijeća uzeće se u obzir iskustvo sudija u krivičnom pravu i međunarodnom pravu, uključujući međunarodno humanitarno pravo i ljudska prava.
2. 2. Sudije Međunarodnog suda bira Generalna skupština s popisa koji joj dostavlja Savjet bezbjednosti, i to na sljedeći način:
  - a. a. generalni sekretar poziva države članice Ujedinjenih nacija i države nečlanice koje imaju stalne posmatračke misije pri sjedištu Ujedinjenih nacija da daju prijedloge za sudije Međunarodnog suda;
  - b. b. svaka država može u roku od šezdeset dana od poziva generalnog sekretara predložiti najviše dva kandidata koji posjeduju kvalifikacije navedene u stavu 1 ovog člana, a koji ne smiju biti istog državljanstva;
  - c. c. generalni sekretar prosljeđuje prijedloge koje je primio Savjetu bezbjednosti. Savjet bezbjednosti od primljenih nominacija utvrđuje popis od najmanje dvadeset i dva, a najviše trideset i tri kandidata, uzimajući u obzir odgovarajuću zastupljenost glavnih pravnih sistema u svijetu;
  - d. d. predsjedavajući Savjeta bezbjednosti dostavlja popis kandidata predsjedavajućem Generalne skupštine. Generalna skupština s tog popisa izabire jedanaest sudija Međunarodnog suda. Izabranima se proglašavaju kandidati koji dobiju apsolutnu većinu glasova država članica Ujedinjenih nacija i država nečlanica koje imaju stalnu promatračku misiju pri sjedištu Ujedinjenih nacija. U slučaju da traženu većinu glasova dobiju dva kandidata istog državljanstva, izabranim će se smatrati onaj koji je dobio veći broj glasova.
3. 3. U slučaju ispražnjenog mjesta u sudskim vijećima generalni sekretar će, nakon savjetovanja s predsjedavajućima Savjeta bezbjednosti i Generalne skupštine, imenovati osobu koja posjeduje kvalifikacije navedene u stavu 1 ovog člana za ostatak mandata ispražnjenog mjesta.
4. 4. Sudije se biraju na rok od četiri godine. Uslovi službe sudija odgovaraju uslovima službe sudija Međunarodnog suda pravde. Sudije mogu biti ponovno izabrani.

3. Funkcioneri i članovi sudskih vijeća

79. Sudije bi iz svojih redova birale predsjednika Međunarodnog suda, koji bi bio član

žalbenog vijeća i predsjedavao njegovim radom.

80. Nakon savjetovanja sa članovima sudskih vijeća, predsjednik bi rasporedio sudije u žalbeno vijeće i pretresna vijeća. Svaki bi sudija radio samo u vijeću kojem je dodijeljen.

81. Članovi svakog pretresnog vijeća birali bi predsjedavajućeg sudiju koji bi rukovodio cjelokupnim radom tog pretresnog vijeća kao cjeline.

82. Odgovarajući član Statuta bi glasio:

Član 14 **Funkcioneri i članovi sudskih vijeća**

1. 1. Sudije Međunarodnog suda biraju predsjednika.
2. 2. Predsjednik Međunarodnog suda je član žalbenog vijeća i predsjedava njegovim radom.
3. 3. Nakon savjetovanja sa sudijama Međunarodnog suda, predsjednik raspoređuje sudije u žalbeno vijeće i pretresna vijeća. Sudija može raditi samo u vijeću kojem je dodijeljen.
4. 4. Sudije u svakom pretresnom vijeću biraju predsjedavajućeg sudiju koji rukovodi cjelokupnim radom pretresnog vijeća kao cjeline.

4. Pravilnik o postupku i dokazima

83. Sudije Međunarodnog suda kao cjeline izradili bi i usvojili pravila o postupku i dokazima Međunarodnog suda kojim bi se regulisala pretpretresna faza postupka, suđenje i žalbeni postupak, prihvatanje dokaza, zaštita žrtava i svjedoka i druga relevantna pitanja.

84. Odgovarajući član Statuta bi glasio:

Član 15 **Pravilnik o postupku i dokazima**

Sudije Međunarodnog suda usvajaju pravila o postupku i dokazima za vođenje pretpretresne faze postupka, suđenja i žalbenog postupka, prihvatanje dokaza, zaštitu žrtava i svjedoka i druga odgovarajuća pitanja.

B. Tužilac

85. Odgovornost za vođenje istrage i krivično gonjenje osoba odgovornih za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od 1. januara 1991. godine bila bi povjerena nezavisnom tužiocu. Tužilac bi djelovao nezavisno kao zasebni organ Međunarodnog suda. On ne bi smio tražiti ni primati upute od bilo koje vlade niti bilo kojeg drugog izvora.

86. Tužioca bi predlagao generalni sekretar, a imenovao bi ga Savjet bezbjednosti. Tužilac treba da ima najveći mogući stepen stručnih sposobnosti i široko iskustvo u vođenju istraga i krivičnog gonjenja u krivičnim predmetima. Tužilac bi imao mandat u trajanju od četiri godine, uz mogućnost da bude ponovno izabran. Uslovi službe tužioca

odgovarali bi uslovima službe podsekretara Ujedinjenih nacija.

87. Da bi tužilac mogao djelotvorno i efikasno obavljati poslove koji su mu povjereni, pomagalo bi mu za to potrebno osoblje. To osoblje bi na preporuku tužioca postavljao generalni sekretar. Tužilaštvo bi se sastojalo od istražnog i optužnog dijela.

88. Osoblje imenovano u Ured tužitelja zadovoljavalo bi stroge kriterije profesionalnog iskustva i stručnosti u svojim područjima rada. To bi trebale biti osobe koje su u svojim zemljama stekle iskustvo kao istražitelji, tužioci, pravnici u krivičnim predmetima, zaposleni u radu organa krivičnog gonjenja ili medicinski stručnjaci. S obzirom na prirodu počinjenih krivičnih djela i na osjetljivost žrtava silovanja i seksualnog zlostavljanja, u imenovanju tog osoblja trebalo bi obratiti dužnu pažnju na to da se zaposle žene potrebnih kvalifikacija.

89. Odgovarajući član Statuta glasio bi:

Član 16 Tužilac

1. 1. Tužilac je odgovoran za istragu i krivično gonjenje osoba odgovornih za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od 1. januara 1991. godine.
2. 2. Tužilac djeluje nezavisno kao zasebni organ Međunarodnog suda. On ne smije tražiti ni primati upute ni od koje vlade niti bilo kojeg drugog izvora.
3. 3. Tužilaštvo se sastoji od tužioca i drugog potrebnog kvalifikovanog osoblja.
4. 4. Tužioca predlaže generalni sekretar, a imenuje Savjet bezbjednosti. Tužilac mora biti osoba visokih moralnih kvaliteta i posjedovati najviši stepen stručnosti i iskustva u vođenju istraga i krivičnog gonjenja u krivičnim predmetima. Tužilac ima mandat od četiri godine i može biti ponovno izabran. Uslovi službe tužioca odgovaraju uslovima službe podsekretara Ujedinjenih nacija.
5. 5. Osoblje tužilaštva imenuje generalni sekretar na preporuku tužioca.

C. Sekretarijat

90. Kao što je rečeno u paragrafu 69, Sekretarijat bi bio odgovoran za opsluživanje

Međunarodnog suda. Na čelu sekretarijata nalazio bi se sekretar, čije odgovornosti bi uključivale među ostalim:

- a. informisanje i odnose s javnošću;
- b. pripremu zapisnika sa sjednica;
- c. tehničku organizaciju i pružanje usluga potrebnih za zasjedanja;
- d. štampanje i objavljivanje svih dokumenata;
- e. cjelokupan administrativni posao, budžetska i kadrovska pitanja; i
- f. osiguravanje dvosmjerne komunikacije između Međunarodnog suda i javnosti.

91. Sekretara bi imenovao generalni sekretar Ujedinjenih nacija nakon konsultacija s predsjednikom Međunarodnog suda. Sekretar bi imao mandat od četiri godine i mogao bi biti ponovo biran. Uslovi službe sekretara Međunarodnog suda odgovaraju uslovima službe pomoćnika generalnog sekretara Ujedinjenih nacija.

92. Odgovarajući član Statuta bi glasio:

Član 17 Sekretarijat

1. 1. Sekretarijat je odgovoran za administraciju i opsluživanje Međunarodnog suda.
2. 2. Sekretarijat se sastoji od sekretara i drugog potrebnog osoblja.
3. 3. Sekretara imenuje generalni sekretar Ujedinjenih nacija nakon savjetovanja s predsjednikom Međunarodnog suda. Sekretar ima mandat od četiri godine i može biti ponovno izabran. Uslovi službe sekretara odgovaraju uslovima službe pomoćnika generalnog sekretara Ujedinjenih nacija.
4. 4. Osoblje sekretarijata imenuje generalni sekretar Ujedinjenih nacija na preporuku sekretara Međunarodnog suda.

IV. ISTRAGA I PRETPRETRESNI POSTUPAK

93. Tužilac bi pokretao istrage *ex officio* ili na temelju informacija pribavljenih iz bilo kojeg izvora, posebno od vlada, organa Ujedinjenih nacija, te međuvladinih i nevladinih organizacija. Tužilac bi ocjenjivao informacije koje je primio ili pribavio i odlučivao o tome postoje li dovoljne osnove za pokretanje postupka.

94. U provođenju istrage tužilac bi bio ovlašten da ispituje osumnjičene, žrtve i svjedoke, da prikuplja dokaze i provodi istragu na licu mjesta. Prilikom obavljanja tih poslova tužilac može, kada je to prikladno, tražiti pomoć relevantnih državnih vlasti.

95. Ako bi po završetku istrage tužilac utvrdio da *prima facie* postoje osnove za krivično gonjenje, on bi pripremio optužnicu koja sadrži sažet prikaz činjenica i krivičnih djela za koja se optuženi prema Statutu tereti. Takva optužnica bila bi dostavljena sudiji jednog od pretresnih vijeća koji bi je pregledao i odlučio da li da je potvrdi ili odbaci.

96. Ako istraga uključuje ispitivanje osumnjičenog, on bi imao pravo na pomoć advokata po svom izboru, uključujući i pravo na besplatnu pravnu pomoć u slučaju da nema sredstava za njeno plaćanje. On bi također imao pravo na prevođenje na jezik i sa jezika koji govori i razumije.

97. Nakon što je optužnica potvrđena, sudija bi na zahtjev tužioca izdao sudske naloge i naloge za hapšenje, pritvor, predaju ili transfer osoba, kao i sve druge naloge potrebne za vođenje suđenja.

98. Odgovarajući članovi Statuta glasili bi ovako:

Član 18 Istraga i priprema optužnice

1. 1. Tužilac pokreće istrage *ex officio* ili na temelju informacija pribavljenih iz bilo kojeg izvora, posebno od vlada, organa Ujedinjenih nacija, međuvladinih i nevladinih organizacija. Tužilac mora procijeniti informacije koje je primio ili pribavio i odlučiti postoje li dovoljne osnove za pokretanje postupka.
2. 2. Tužilac je ovlašten da ispituje osumnjičene, žrtve i svjedoke, prikuplja dokaze i provodi istragu na licu mjesta. Prilikom obavljanja tih poslova tužilac može, kada je to prikladno, tražiti pomoć relevantnih državnih vlasti.

3. 3. Prilikom ispitivanja osumnjičeni ima pravo na pomoć pravnog zastupnika po vlastitom izboru, što uključuje pravo da mu se, ako nema dovoljno sredstava da je sam plati, dodijeli besplatna pravna pomoć, kao i neophodno prevođenje na jezik i s jezika koji govori i razumije.
4. 4. Nakon što je utvrdio da *prima facie* postoje osnove za to, tužilac priprema optužnicu koja sadrži sažet prikaz činjenica i krivično djelo ili djela za koja se optuženi tereti prema Statutu. Optužnica se dostavlja sudiji pretresnog vijeća.

Član 19 Pregled optužnice

1. 1. Optužnicu pregledava sudija pretresnog vijeća kojem je ona dostavljena. Ako se uvjeri da je tužilac utvrdio da postoje osnove *prima facie*, sudija će potvrditi optužnicu. Ako se u to nije uvjerio, optužnica se odbacuje.
2. 2. Nakon što je optužnica potvrđena, sudija može na zahtjev tužioca izdavati sudske naloge i naloge za hapšenje, pritvor, predaju ili transfer osoba, kao i sve druge naloge potrebne za vođenje suđenja.

V. SUĐENJE I POSTUPCI NAKON ZAVRŠENOG GLAVNOG SUĐENJA

A. Početak i vođenje sudskog postupka

99. Pretresna vijeća moraju osigurati da suđenje bude pravično i ekspeditivno, te da se postupak vodi u skladu s pravilima o postupku i dokazima uz puno poštovanje prava optuženog. Pretresno vijeće bi također trebalo pružiti odgovarajuću zaštitu žrtvama i svjedocima za vrijeme trajanja sudskog postupka.
100. Osoba protiv koje je potvrđena optužnica morala bi, na temelju sudskog naloga ili naloga za hapšenje Međunarodnog suda, biti obaviještena o sadržaju optužnice i stavljena u pritvor.
101. Suđenje ne može započeti dok optuženi nije fizički prisutan pred Međunarodnim sudom. Široko je rasprostranjeno mišljenje da Statut ne bi trebao predvidjeti suđenja *in absentia*, jer to ne bi bilo u skladu sa članom 14 Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima, [10]/ koji predviđa da optuženi ima pravo da mu se sudi u njegovom prisustvu.
102. Osoba protiv koje je potvrđena optužnica trebala bi biti prebačena u sjedište Međunarodnog suda, privedena pred pretresno vijeće bez nepotrebnog odlaganja i formalno optužena. Pretresno vijeće bi pročitalo optužnicu, uvjerilo se da su ispoštovana prava optuženog, potvrdilo da optuženi razumije optužnicu i uputilo optuženog da se izjasni o krivici. Nakon izjašnjavanja o krivici pretresno vijeće bi utvrdilo datum početka suđenja.
103. Pretres bi bio javan, ukoliko pretresno vijeće ne odluči drugačije u skladu sa pravilima o postupku i dokazima.
104. Nakon što bi saslušalo stranke, ispitalo svjedoke i razmotrilo podnijete dokaze,

pretresno vijeće bi zaključilo pretres i povuklo se na tajno vijećanje.

105. Odgovarajući član Statuta bi glasio:

Član 20 Početak i vođenje sudskog postupka

1. 1. Pretresna vijeća moraju osigurati da suđenje bude pravično i ekspeditivno, te da se postupak vodi u skladu s pravilima o postupku i dokazima uz puno poštivanje prava optuženog i dužnu brigu o zaštiti žrtava i svjedoka.
2. 2. Osoba protiv koje je podignuta optužnica mora, na temelju sudskog naloga ili naloga za hapšenje Međunarodnog suda, biti pritvorena, odmah obaviještena o optužbama protiv nje i prebačena na Međunarodni sud.
3. 3. Pretresno vijeće će pročitati optužnicu, uvjeriti se da se poštuju prava optuženog, potvrditi da optuženi razumije optužnicu i uputiti optuženog da se izjasni o krivici. Pretresno vijeće će zatim utvrditi datum početka suđenja.
4. 4. Pretres je javan osim kada pretresno vijeće ne odluči zatvoriti pretres za javnost u skladu s pravilima o postupku i dokazima.

B. Prava optuženog

106. Opšte je priznato načelo da Međunarodni sud mora u potpunosti poštovati međunarodno prihvaćene standarde o pravima optuženih u svim fazama postupka. Po mišljenju generalnog sekretara takvi međunarodno prihvaćeni standardi posebno su sadržani u članu 17 Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima.

107. Odgovarajući član Statuta bi glasio:

Član 21 Prava optuženog

1. 1. Sve su osobe ravnopravne pred Međunarodnim sudom.
2. 2. Prilikom presuđivanja o optužbama protiv njega optuženi ima pravo na pravično i javno suđenje, uz ograde predviđene članom 22 Statuta.
3. 3. Optuženi se smatra nevinim dok mu se ne dokaže krivica u skladu s odredbama ovog Statuta.
4. 4. Prilikom presuđivanja o svakoj optužbi protiv optuženog u skladu s ovim Statutom, optuženi ima, s punom ravnopravnošću, pravo na sljedeća minimalna jamstva:
  - a. da ga se na jeziku koji razumije pravovremeno i detaljno obavijesti o prirodi i razlozima optužbi protiv njega;
  - b. da ima odgovarajuće vrijeme i sredstva za pripremu obrane i komunikaciju s pravnim zastupnikom po vlastitom izboru;
  - c. da mu se sudi bez nepotrebnog odgađanja;
  - d. da mu se sudi u njegovoj prisutnosti i da se brani lično ili putem pravnog zastupnika po vlastitom izboru; da se, ako nema pravnog zastupnika, obavijesti o tom pravu; te da mu se, kad god to zahtijevaju interesi pravde, dodijeli pravni zastupnik, a da pritom ne snosi troškove odbrane ako za to nema dovoljno sredstava;
  - e. da ispita, ili da se u njegovo ime ispituju svjedoci koji ga terete, kao i da se svjedoci obrane dovedu i ispituju pod istim uslovima kao i svjedoci koji ga

- terete;
- f. da ima besplatnu pomoć prevodioca ako ne razumije ili ne govori jezik koji se koristi na Međunarodnom sudu;
  - g. da ne bude primoran svjedočiti protiv sebe ni priznati krivicu.

C. Zaštita žrtava i svjedoka

108. S obzirom na posebnu prirodu zločina počinjenih u bivšoj Jugoslaviji, bit će neophodno da Međunarodni sud osigura zaštitu žrtava i svjedoka. Stoga bi u pravilima o postupku i dokazima trebalo predvidjeti potrebne zaštitne mjere za žrtve i svjedoke, posebno u slučajevima silovanja i seksualnog zlostavljanja. Takve bi mjere obuhvatale, ali ne bi bile ograničene na vođenje postupka *in camera* i zaštitu identiteta žrtava.

109. Odgovarajući član Statuta bi glasio:

Član 22 **Zaštita žrtava i svjedoka**

Međunarodni sud u svojim pravilima o postupku i dokazima osigurava zaštitu žrtava i svjedoka. Zaštitne mjere obuhvataju, ali nisu ograničene na vođenje postupka *in camera* i zaštitu identiteta žrtava.

D. Presuda i krivične sankcije

110. Pretresna vijeća bi imala ovlaštenja da izriču presude i odmjeravaju kazne i sankcije osobama osuđenim za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava. Presuda bi se donosila odlukom većine sudija pretresnog vijeća i izricala javno. Presuda bi morala biti u pisanom obliku i popraćena pisanim obrazloženjem. Bila bi dopuštena izdvojena i različita mišljenja.

111. Krivične sankcije koje bi se izricala osuđenima ograničene su na kaznu zatvora. Prilikom određivanja trajanja kazne zatvora pretresna vijeća bi uzimala u obzir opštu praksu izricanja zatvorskih kazni na sudovima u bivšoj Jugoslaviji.

112. Međunarodni sud ne bi imao ovlaštenje da izriče smrtnu kaznu.

113. Prilikom odmjeravanja kazni sudska vijeća bi uzimala u obzir faktore poput težine krivičnog djela i individualnih prilika osuđenika.

114. Osim zatvorske kazne trebalo bi zaplijeniti i vratiti zakonitim vlasnicima imovinu i imovinsku korist stečenu kriminalnim postupanjem. Tu bi spadalo vraćanje imovine nezakonito stečene sredstvima prisile. S tim u vezi generalni sekretar podsjeća da je u Rezoluciji 779 (1992.) od 6. oktobra 1992. Savjet bezbjednosti usvojio načelo da su nevažeće sve izjave ili obaveze dane pod prisilom, posebno one koje se odnose na zemljište i ostalu imovinu.

115. Odgovarajući članovi Statuta bi glasili:

Član 23

Presuda

1. 1. Pretresno vijeće izriče presude i odmjerava kazne i sankcije osobama osuđenim za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava.
2. 2. Presuda se donosi odlukom većine sudija pretresnog vijeća, a pretresno vijeće je izriče javno. Presudu prati pismeno obrazloženje kojem se mogu dodati izdvojena i različita mišljenja.

Član 24

Krivične sankcije

1. 1. Krivične sankcije koje izriče pretresno vijeće ograničene su na kaznu zatvora. Prilikom određivanja kazne zatvora pretresno vijeće imaće u vidu opštu praksu izricanja zatvorskih kazni na sudovima bivše Jugoslavije.
2. 2. Prilikom izricanja kazni pretresna vijeća uzimaju u obzir faktore poput težine krivičnog djela i individualnih prilika osuđenika.
3. 3. Uz kaznu zatvora, pretresna vijeća mogu naložiti povrat imovine i imovinske koristi stečene kriminalnim postupanjem, uključujući i sredstvima prisile, pravim vlasnicima.

E. Žalbeni postupak i postupak preispitivanja

116. Generalni sekretar smatra da Statut treba predvidjeti pravo žalbe. To pravo je temeljni element građanskih i političkih prava pojedinaca i ono je, među ostalim, uključeno u Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima. Iz tog razloga generalni sekretar je predložio da bi na Međunarodnom sudu trebalo postojati i žalbeno vijeće.

117. Pravo na žalbu može se ostvariti po dva osnova: uslijed greške u primjeni prava koja odluku čini nevažećom, ili uslijed greške u utvrđivanju činjeničnog stanja zbog koje je došlo do neostvarenja pravde. Tužilac bi trebao imati pravo da pokrene žalbeni postupak na tim osnovama.

118. Presuda žalbenog vijeća kojom se potvrđuje, poništava ili preinačuje odluka pretresnog vijeća je konačna. Nju bi žalbeno vijeće donosilo javno, a bila bi popraćena obrazloženjem kojem mogu biti dodana izdvojena ili različita mišljenja.

119. Kad se otkrije neka nova činjenica koja nije bila poznata u vrijeme postupka pred pretresnim vijećima ili žalbenim vijećem, a koja je odlučujući faktor kod donošenja odluke, osuđenik ili tužilac bi trebali imati pravo da Međunarodnom sudu podnesu prijedlog za preispitivanje presude.

120. Odgovarajući članovi statuta bi glasili:

Član 25

Žalbeni postupak

1. 1. Žalbeno vijeće razmatra žalbe osoba koje su osudila pretresna vijeća i žalbe tužioca na sljedećim osnovama:
  - a. a. greška u primjeni prava koja odluku čini nevažećom, ili
  - b. b. greška u utvrđivanju činjeničnog stanja zbog koje je došlo do

- neostvarenja pravde.
2. 2. Žalbeno vijeće može odluke pretresnih vijeća potvrditi, poništiti ili preinačiti.

Član 26

Postupak preispitivanja

Kad se otkrije nova činjenica koja nije bila poznata u vrijeme postupka pred pretresnim vijećima ili žalbenim vijećem, a koja je mogla biti odlučujući faktor prilikom donošenja odluke, osuđenik ili tužilac mogu Međunarodnom sudu podnijeti prijedlog za preispitivanje presude.

F. Izvršenje kazni

121. Generalni sekretar smatra da bi se, s obzirom na prirodu zločina o kojima je riječ i međunarodni karakter suda, izvršenje kazne trebalo sprovesti izvan teritorije bivše Jugoslavije. Države bi trebalo potaknuti da izraze svoju spremnost za prihvatanje osuđenih osoba radi izvršenja zatvorskih kazni u skladu sa svojim domaćim zakonima i postupkom, a pod nadzorom Međunarodnog suda.

122. Savjet bezbjednosti bi preduzeo odgovarajuće pripreme da od država dobije izjašnjenje o njihovoj spremnosti da prihvate osuđene osobe. Ta informacija bila bi prenijeta sekretaru Međunarodnog suda, koji bi pripremio listu država u kojima bi osuđene osobe izdržavale kaznu.

123. Osuđena osoba može steći pravo na pomilovanje ili ublažavanje kazne u skladu sa zakonima države u kojoj izdržava kaznu. U tom bi slučaju ta država obavijestila Međunarodni sud, koji bi o tome odlučio u skladu sa interesima pravde i opštim pravnim načelima.

124. Odgovarajući članovi Statuta bi glasili:

Član 27

Izvršenje kazni

Kazna zatvora izdržava se u državi koju Međunarodni sud odredi s popisa država koje su Savjetu bezbjednosti izrazile spremnost da prihvate osuđene osobe. Kazna zatvora izdržava se u skladu s važećim pravnim propisima dotične države i pod nadzorom Međunarodnog suda. Član 28 Pomilovanje ili ublažavanje kazne

Ako prema važećim pravnim propisima države u kojoj osuđenik izdržava kaznu zatvora on ima pravo na pomilovanje ili ublažavanje kazne, ta država mora o tome obavijestiti Međunarodni sud. Predsjednik Međunarodnog suda, nakon što se posavjetovao sa sudijama, donosi odluku na temelju interesa pravde i opštih pravnih načela.

VI. SARADNJA I PRAVOSUDNA POMOĆ

125. Kao što se navodi u paragrafu 23 ovog dokumenta, osnivanje Međunarodnog suda na osnovu odluke u okviru poglavlja VII obavezuje sve države da preduzmu sve potrebne korake da bi se ta odluka sprovela. To praktično znači da bi sve države bile obavezne da

sarađuju sa Međunarodnim sudom i da mu pomažu u svim fazama postupka kako bi se udovoljilo zahtjevima za pomoć pri prikupljanju dokaznog materijala, saslušavanju svjedoka, osumnjičenih i stručnjaka, identifikovanju i pronalaženju osoba i uručenju dokumenata. Takođe treba omogućiti provođenje naloga koje izdaju pretresna vijeća kao što su nalozi za hapšenje, nalozi za pretres, nalozi za predaju ili transfer osoba i svi drugi nalozi nužni za vođenje sudskog postupka.

126. U tom smislu bi se nalog pretresnog vijeća za predaju ili transfer optuženih osoba u pritvor Međunarodnog suda smatrao primjenom prisilne mjere prema poglavlju VII Povelje Ujedinjenih nacija.

127. Odgovarajući član Statuta bi glasio:

Član 29

Saradnja i pravosudna pomoć

1. 1. Države moraju sarađivati s Međunarodnim sudom u istrazi i krivičnom gonjenju osoba optuženih za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava.
2. 2. Države moraju bez nepotrebnog odgađanja udovoljiti svakom zahtjevu za pomoć ili nalogu koji je izdalo pretresno vijeće, što uključuje ali nije ograničeno na sljedeće:
  - a. identifikovanje i pronalaženje osoba;
  - b. uzimanje iskaza i dostava dokaza;
  - c. uručenje dokumenata;
  - d. hapšenje ili pritvaranje osoba;
  - e. predaja ili transfer optuženika na Međunarodni sud.

VII. OPŠTE ODREDBE

A. Status, povlastice i imunitet Međunarodnog suda

128. Konvencija o povlasticama i imunitetu Ujedinjenih nacija od 13. februara 1946. godine primjenjivala bi se na Međunarodni sud, sudije, tužioca i njegovo osoblje, te na sekretara i njegovo osoblje. Sudije, tužilac i sekretar dobili bi privilegije i imunitet, izuzeća i druge olakšice koje se prema međunarodnom pravu dodjeljuju diplomatskim predstavnicima. Osoblje tužioca i sekretara uživalo bi povlastice i imunitet koji se daju službenicima Ujedinjenih nacija u okviru značenja članova V i VII te Konvencije.

129. Sa svim drugim osobama, uključujući optužene, čija je prisutnost potrebna u sjedištu Međunarodnog suda, postupalo bi se na način koji je neophodan za ispravno funkcionisanje Međunarodnog suda.

130. Odgovarajući član Statuta bi glasio:

Član 30

Status, povlastice i imunitet Međunarodnog suda

1. 1. Konvencija o povlasticama i imunitetu Ujedinjenih nacija od 13. februara 1946. primjenjuje se na Međunarodni sud, sudije, tužioca i njegovo osoblje, te sekretara i njegovo osoblje.

2. 2. Sudije, tužilac i sekretar uživaju povlastice i imunitet, izuzeća i druge olakšice koje se prema međunarodnom pravu dodjeljuju diplomatskim predstavnicima.
3. 3. Osoblje tužioca i sekretara uživa povlastice i imunitet koji se odobravaju službenicima Ujedinjenih nacija u skladu s članovima V i VII Konvencije iz stava 1 ovog člana.
4. 4. Sa svim drugim osobama, uključujući optužene, čija je prisutnost potrebna u sjedištu Međunarodnog suda, postupaće se na način koji je neophodan za ispravno funkcionisanje Međunarodnog suda.

B. Sjedište Međunarodnog suda

131. Premda će Savjet bezbjednosti odlučivati o tome gdje će se nalaziti sjedište Međunarodnog suda, po mišljenju generalnog sekretara u donošenju odluke treba voditi računa o nekoliko ključnih momenata koji se tiču pravde i pravičnosti, kao i administrativne djelotvornosti i ekonomičnosti, koje treba uzeti u obzir u donošenju te odluke. Iz razloga pravde i pravičnosti ne bi bilo prikladno da se sjedište Međunarodnog suda nalazi na teritoriji bivše Jugoslavije ili u bilo kojoj državi koja graniči s bivšom Jugoslavijom. Iz razloga administrativne djelotvornosti i ekonomičnosti bilo bi poželjno da se sjedište Međunarodnog suda nalazi na nekoj lokaciji u Evropi, gdje su Ujedinjene nacije u značajnoj mjeri već prisutne. Dvije lokacije koje ispunjavaju ove zahtjeve su Den Haag i Geneva. Pod uslovom da se sa zemljom domaćinom mogu postići odgovarajući sporazumi, generalni sekretar vjeruje da bi sjedište Međunarodnog suda trebalo biti u Den Haagu.

132. Odgovarajući član Statuta bi glasio:

Član 31

Sjedište Međunarodnog suda

Sjedište Međunarodnog suda je u Den Haagu.

C. Troškovi međunarodnog suda

133. Troškove Međunarodnog suda trebalo bi podmirivati iz redovnog budžeta Ujedinjenih nacija u skladu sa članom 17 Povelje Ujedinjenih nacija.

134. Odgovarajući član Statuta bi glasio:

Član 32

Troškovi Međunarodnog suda

Troškovi Međunarodnog suda podmiruju se iz redovnog budžeta Ujedinjenih nacija u skladu s članom 17 Povelje Ujedinjenih nacija.

D. Radni jezici

135. Radni jezici Međunarodnog suda bili bi engleski i francuski.

136. Odgovarajući član Statuta bi glasio:

Član 33

Radni jezici

Radni jezici Međunarodnog suda su engleski i francuski.

E. Godišnji izvještaj

137. Međunarodni sud bi Savjetu bezbjednosti i Generalnoj skupštini podnosio godišnji izvještaj o radu.

138. Odgovarajući član Statuta bi glasio:

Član 34

Godišnji izvještaj

Predsjednik Međunarodnog suda podnosi Savjetu bezbjednosti i Generalnoj skupštini godišnji izvještaj o radu Međunarodnog suda.